

เบญจกาญจน์ บุญวร : การหาปริมาณไนไตรต์ด้วยวิธีการวัดทางสเปกโทรสโกปี โดยใช้ 1,1'-ไดเอทิล-2,2'-ไซยาไนน์ ไอโอไดด์ เป็นรีเอเจนต์ (SPECTROMETRIC DETERMINATION OF NITRITE USING 1,1'-DIETHYL-2,2'-CYANINE IODIDE AS A REAGENT) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา ประยูร โภคราช, 68 หน้า.

ไนไตรต์ (NO_2^-) ความเข้มข้นสูงที่เจือปนในน้ำดื่ม แหล่งน้ำธรรมชาติและอาหาร เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยไนไตรต์สามารถเกิดปฏิกิริยากับเอมีนทุติยภูมิ หรือ เอมีนตติยภูมิ เกิดเป็น เอ็น-ไนโตรซามีน ซึ่งถือว่าเป็นสารก่อมะเร็ง ดังนั้น การวิเคราะห์ปริมาณไนไตรต์ในน้ำและอาหารเป็นประจำถือเป็นเรื่องสำคัญ งานวิจัยนี้ใช้ 1,1'-ไดเอทิล-2,2'-ไซยาไนน์ ไอโอไดด์ เป็นรีเอเจนต์เพื่อวิเคราะห์ปริมาณของไนไตรต์โดยวิธีวัดทางสเปกโทรเมตรี โดยไนไตรต์สามารถเกิดปฏิกิริยากับรีเอเจนต์ และทำให้ค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 522 นาโนเมตร มีค่าลดลง นอกจากนี้ยังได้ใช้เทคนิค HPLC และ LC-MS ศึกษาปฏิกิริยาระหว่าง 1,1'-ไดเอทิล-2,2'-ไซยาไนน์ ไอโอไดด์ กับไนไตรต์

มีการศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อสัญญาณการตอบสนองและศึกษาหาสภาวะที่เหมาะสม เช่น พีเอช เวลาในการทำปฏิกิริยาและความเข้มข้นของสารละลาย 1,1'-ไดเอทิล-2,2'-ไซยาไนน์ ไอโอไดด์ การตอบสนองที่ดีที่สุดของสารละลาย 1,1'-ไดเอทิล-2,2'-ไซยาไนน์ ไอโอไดด์ ต่อไนไตรต์เกิดในสารละลาย อะซิเตตบัฟเฟอร์ พีเอช 4.0 ที่เวลาในการทำปฏิกิริยา 5 นาที กราฟการเทียบมาตรฐานเป็นเส้นตรงที่ความเข้มข้นในช่วง 2.5-60 มิลลิกรัมต่อลิตร ซึ่งมีสมการเชิงเส้น $\Delta A = 0.0143C + 0.0075$ และ R^2 มีค่าเท่ากับ 0.9989 ชีดจำกัดการตรวจวัดมีค่า 1.0 มิลลิกรัมต่อลิตร วิธีการวิเคราะห์นี้ได้นำไปประยุกต์สำหรับการวิเคราะห์ปริมาณไนไตรต์ในตัวอย่างน้ำดื่มและอาหาร

ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปริมาณไนไตรต์โดยใช้วิธีการตรึงรีเอเจนต์บนตัวรองรับ รีเอเจนต์ถูกตรึงบนพอลิเมอร์หลากชนิด เช่น โคลโคซาน อะการ์โรส ไพรอะซิติล เซลลูโลสและแนฟฟิออน อะมิโนซิลิกากระจ่ายบนแนฟฟิออนร้อยละ 0.25 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร เป็นตัวรองรับที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการตรึงรีเอเจนต์ สภาวะที่เหมาะสมในการทดลองสำหรับการวิเคราะห์ไนไตรต์ คือ สารละลายพีเอช 4.0 และเวลาในการทำปฏิกิริยา 35 นาที กราฟเส้นตรงสำหรับการเทียบมาตรฐานในช่วงความเข้มข้น 50-500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีสมการเส้นตรง $\Delta A = 0.0009C - 0.0088$ และ R^2 มีค่าเท่ากับ 0.9933 ชีดจำกัดของการตรวจวัดมีค่า 1.85 มิลลิกรัมต่อลิตร วิธีที่พัฒนานำไปประยุกต์ใน

การวิเคราะห์ปริมาณไนไตรท์ในตัวอย่างจริงและให้ผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกันดีกับผลการวิเคราะห์ที่ได้จากวิธีมาตรฐาน

สาขาวิชาเคมี
ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่อนักศึกษา เบญจมาศคุณ งาม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วชิระ งาม

BENJAKARN BOONWORN : SPECTROMETRIC DETERMINATION
OF NITRITE USING 1,1'-DIETHYL-2,2'-CYANINE IODIDE AS A
REAGENT. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SANCHAI
PRAYOONPOKARACH, Ph.D. 68 PP.

NITRITE, SPECTROPHOTOMETRY, 1,1'-DIETHYL-2,2'-CYANINE IODIDE,
NAFION FILM

High concentration of nitrite (NO_2^-) in drinking water, natural water and food are harmful to human health and environment. Nitrite can react with secondary or tertiary amines to form N-nitrosamines which are regarded as carcinogens. Therefore, it is important to regularly determine the amount of nitrite in water and food samples. In this study, 1,1'-diethyl-2,2'-cyanine iodide was used as a reagent for the spectrophotometric determination of nitrite. The reagent reacted with nitrite causing a decrease in the absorbance at 522 nm. The reaction between 1,1'-diethyl-2,2'-cyanine iodide and nitrite in the solution were also investigated by HPLC and LC-MS.

Parameters affecting response signals such as pH, reaction time and concentration of 1,1'-diethyl-2,2'-cyanine iodide solution were investigated and optimized. The optimum response of 1,1'-diethyl-2,2'-cyanine iodide to nitrite in solutions was obtained in acetate buffer pH 4.0 with the response time of 5 min. A calibration graph was linear over the concentration range of 2.5-60.0 mg/L with a linear equation, $\Delta A = 0.0143C + 0.0075$, $R^2 = 0.9989$. A limit of detection was 1.0 mg/L. The method was also applied for the determination of nitrite in drinking water and food samples.

